

YMPÄRISTÖVALIOKUNNAN LAUSUNTO 37/2009 vp

Hallituksen esitys laiksi päästökauppalain muuttamisesta

Talousvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 20 päivänä lokakuuta 2009 lähettäessään hallituksen esityksen laiksi päästökauppalain muuttamisesta (HE 212/2009 vp) valmis-televasti käsiteltäväksi talousvaliokuntaan samalla määrännyt, että ympäristövaliokunnan on annettava asiasta lausunto talousvaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitusneuvos Päivi Janka, työ- ja elinkeinoministeriö
- neuvotteleva virkamies Magnus Cederlöf, ympäristöministeriö.

Lisäksi valiokunta on saanut kirjalliset lausunnot seuraavilta tahoilta:

- Energiateollisuus ry
- Suomen luonnonsuojeluliitto ry

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Esitys sisältää välttämättömät, direktiivin toimeenpanosta johtuvat muutokset päästökauppalakiin, eikä valiokunnalla ole näistä huomautettavaa. Valiokunta toteaa kuitenkin tässä yhteydessä seuraavaa.

Valiokunta katsoo, että päästökauppajärjestelmä on kustannustehokas, toimiva keino hiili-dioksidipäästövähennysten aikaansaamiseksi. Hallituksen esityksen tarkoituksena on panna täytäntöön tarkistetusta päästökauppadirektiivistä johtuvat muutokset, joiden tavoitteena on päästökauppajärjestelmän tehostaminen ja soveltamisalan laajentaminen. Valiokunta tukee näitä järjestelmän tehokkuutta parantavia, soveltamisalan laajentamista tarkoittavia sekä epäselvyyksien poistamiseen tähtääviä muutoksia.

Päästökauppadirektiivin muutokset päästökauppakaudella 2013—2020 merkitsevät siirtymistä eurooppalaiseen päästökauppajärjestelmään. Kansallinen päätösvalta esimerkiksi ilmaisjaon säännöistä ja huutokaupattavista päästöoikeuksista siirtyy komissiolle. Hallituksen esitykseen sisältyvät tärkeimmät muutokset koskevat järjestelmän laajentamista ja siten soveltamisalaan tulevien uusien laitosten tietojen toimittamiseen liittyviä velvoitteita. Päästökauppakauden 2013—2020 ilmaisjaon toteuttamiseksi sekä päästöoikeuksien kokonaismäärän kiinnittämiseksi tarvitaan järjestelmän uusien toimialojen ja laitosten päästötiedot.

Ympäristövaikutusten näkökulmasta päästökauppajärjestelmässä on keskeisintä se, miten kasvihuonekaasupäästöille asetettu kokonais-

kiintiö määräytyy sekä järjestelmän soveltamisala. Kokonaiskiintiön osalta valiokunta viittaa kansainvälisiin sopimusneuvotteluihin korostaen EU:n sitoutumista 20 prosentin vähennystavoitteen sijasta 30 prosentin päästövähennyksiin, jos saadaan aikaan kansainvälinen sopimus, jossa muut kehittyneet maat sitoutuvat vastaaviin päästövähennyksiin ja taloudellisesti edistyneimmät kehitysmaat sitoutuvat osallistumaan pyrkimykseen riittävässä määrin vastuidensa ja valmiuksiensa mukaisesti.

Päästökauppajärjestelmän soveltamisalan laajentaminen parantaa lähtökohtaisesti järjestelmän tehokkuutta, kun sen piiriin tulee uusia kasviuonekaasuja, kuten typpioksiduuli, ja tuotantolaitostasolla tarkasteltuna sellaisia laitoksia, joilla ei tällä hetkellä ole vähennysvelvoitteita. Päästökauppa edistää uusiutuvan energian kilpailukykyä ja käyttöä ja kannustaa siten vähähiilisen teknologian kehittämiseen ja käyttöön.

Uusi päästökauppadirektiivi sisältää sekä laadullisia että määrällisiä rajoitteita hankemekanismin käyttöön, mutta näitä koskevat säännöt täsmentyvät vasta komitologiamenettelyssä. Sama koskee myös päästöoikeuksien huutokauppaa, harmonisoituja ilmaisjaon sääntöjä, hiilivuodolle alttiita teollisuudenaloja ja monia muita asiakohtia.

Valiokunta toteaa, että useat asiakohdat liittyvät kiinteästi myös kansainväliseen neuvotteluun maailmanlaajuisen ilmastopimuksen aikaansaamiseksi vuoden 2012 jälkeistä aikaa

koskien ja siten epävarmuutta on paljon alkaen varsinaisen päästövähennystavoitteen suuruudesta. Valiokunta viittaa päästökauppadirektiivin muuttamista koskevasta U-kirjelmästä anta- maansa lausuntoon YmVL 9/2008 vp korostaen tässä yhteydessä huutokaupan osalta sen merkitystä, että huutokaupasta saatavia tuloja tulee voida käyttää ympäristöinvestointien, erityisesti uusiutuvan energian ja energiatehokkuuden edistämiseen. Tätä koskeva korvamerkitseminen on perustuslain kannalta ongelmallinen, mutta pakottavan määräyksen sijaan tulisikin pyrkiä kansalliselta pohjalta samaan päämäärään käyttämällä varoja näihin tarkoituksiin. Hankemekanismin käyttömahdollisuus lisää järjestelmän kustannustehokkuutta ja edistää teknologian siirtoa kehitysmaihin parantaen samalla valmiuksia hyödyntää mekanismin kaltaisia järjestelmiä globaalissa ilmastopolitiikassa. Valiokunta kuitenkin korostaa sitä lähtökoh- taan, että kotimaisin toimin on toteutettava vähin- tään 50 prosenttia päästövähennysvelvoitteesta, että hankemekanismeilla tuetun kehityksen tulee olla mahdollisimman kestävä ja päästövähennyspotentiaaliltaan tehokasta ja että hanke- toimintojen ympäristövaikutukset ja sosiaaliset vaikutukset on otettava huomioon.

Lausunto

Lausuntonaan ympäristövaliokunta esittää,

*että talousvaliokunta ottaa edellä ole-
van huomioon.*

Helsingissä 20 päivänä marraskuuta 2009

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

vpj.	Pentti Tiusanen /vas	Merja Kuusisto /sd
jäs.	Christina Gestrin /r	Markku Laukkanen /kesk
	Timo Heinonen /kok	Tapani Mäkinen /kok
	Timo Juurikkala /vihr	Sanna Perkiö /kok
	Antti Kaikkonen /kesk	Tarja Tallqvist /kd
	Timo Kaunisto /kesk	Pauliina Viitamies /sd
	Timo Korhonen /kesk	Anne-Mari Virolainen /kok.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marja Ekroos.